

معاونت پژوهش، برنامه‌ریزی و سنجش مهارت

دفتر پژوهش، طرح و برنامه‌ریزی درسی

استاندارد آموزش شغل

متخصص مدلساز هیدرولیک خطوط

انتقال نفت و گاز

گروه شغلی

پتروشیمی، نفت و گاز

کد ملی آموزش شغل

۲	۱	۴	۶	۴	۰	۲	۳	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۱
ISCO-۰۸				سطح مهارت	شناسه گروه			شناسه شغل			شناسه شایستگی			نسخه

۳۱۳۴/۰۴

تاریخ تدوین استاندارد: ۸۸/۱/۱

تهیه کنندگان استانداردشغل و آموزش

ردیف	نام و نام خانودگی	مدرک	رشته تحصیلی	سابقه‌ی تجربی
واحد پژوهش و برنامه ریزی مجتمع آموزشی مانا پویا و گروه آموزشی بین المللی مهر ارونند				
۱	عیسی نویری	کارشناسی ارشد	مهندسی نفت	۵ سال سابقه کار آموزشی ۳ سال سابقه کار تجربی صنعتی
۲	حسین رباتی	کارشناسی ارشد	مهندسی مکانیک (سیالات)	۳ سال سابقه کار در صنعت ، ۲ سال سابقه آموزش
۳	غلامرضا مومنی	کارشناسی	ریاضی و کامپیوتر	۱۳ سال سابقه آموزشی ۱۷ سال سابقه کار تجربی
۴	صادق طرفی	کارشناسی ارشد	مهندسی انرژی	۸ سال عضویت هیئت علمی دانشگاه ۷ سال سابقه کار در صنعت

نام شغل:

متخصص مدلساز هیدرولیک خطوط انتقال نفت و گاز

شرح شغل:

متخصص مدلساز هیدرولیک خطوط انتقال نفت و گاز شغلی است از مشاغل صنایع شیمیایی که در آن شخص مهارت‌های مدلسازی دقیق و تفصیلی جریان‌های تک فاز و چند فاز، محاسبات فشار از ابتدای خط به انتها، مطالعه امکان افزایش ظرفیت خطوط، مدلسازی یک خط لوله، مدلسازی یک شبکه لوله کامل و جمع آوری و فرآورش آن را فرا می‌گیرد. این شغل با مشاغل مهندسی مخزن، مهندسی فرآیند، مهندسی شیمی، مهندسی حفاری، زمین شناسی و مهندسی اکتشاف در ارتباط است.

ویژگی های کارآموز ورودی:

حداقل میزان تحصیلات: لیسانس مهندسی نفت، مهندسی گاز، مهندسی شیمی، مهندسی مکانیک سیالات
حداقل توانایی جسمی: متناسب با شغل مربوطه
مهارت‌های پیشنهادی: آشنایی با دروس مکانیک سیالات و ترمودینامیک

طول دوره آموزشی

طول دوره آموزش: ۱۱۱ ساعت
زمان آموزش نظری: ۳۰ ساعت
زمان آموزش عملی: ۸۱ ساعت
کارآموزی:
زمان پروژه:

شیوه ارزشیابی:

۱. امتیاز سنجش نظری (دانش فنی): ۲۵٪
۲. امتیاز سنجش عملی: ۶۵٪
۳. اخلاق حرفه ای: ۱۰٪

صلاحیت های حرفه ای مربیان

حداقل سطح تحصیلات: کارشناسی ارشد مرتبط با حداقل ۱ سال سابقه کار تجربی یا آموزشی مرتبط

استاندارد شغل : مدلساز هیدرولیک خطوط انتقال نفت و گاز

- شایستگی های شغلی

ردیف	توانایی ها
۱	توانایی انجام محاسبات شبکه خطوط لوله با استفاده از نرم افزار
۲	توانایی طراحی دقیق اندازه انواع لوله های انتقال با استفاده از نرم افزار
۳	توانایی تعیین افت فشار در طراحی خطوط انتقال نفت و گاز در جریانهای تک فاز با ابزارهای اندازه گیری
۴	توانایی محاسبه افت فشار در طراحی خطوط انتقال نفت و گاز در جریانهای تک فاز با استفاده از نرم افزار
۵	توانایی محاسبه افت دما در طراحی خطوط انتقال نفت و گاز با استفاده از نرم افزار
۶	توانایی تعیین افت فشار در طراحی خطوط انتقال نفت و گاز در جریانهای چند فازی با ابزارهای اندازه گیری
۷	توانایی محاسبه افت فشار در طراحی خطوط انتقال نفت و گاز در جریانهای چند فازی با استفاده از نرم افزار
۸	توانایی محاسبات فشار از ابتدا تا انتها خط لوله با استفاده از ابزارهای اندازه گیری
۹	توانایی بررسی امکان افزایش ظرفیت خطوط با استفاده از نرم افزار
۱۰	توانایی مدلسازی کامل شبکه لوله انتقال نفت و گاز با استفاده از نرم افزار
۱۱	توانایی مستند سازی نتایج و ارائه گزارش
۱۲	
۱۳	
۱۳	

استاندارد شغل : مدلساز هیدرولیک خطوط انتقال نفت و گاز
- برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش				عنوان توانایی:
	جمع	عملی	نظری		توانایی انجام محاسبات شبکه خطوط لوله با استفاده از نرم افزار
	۴/۵	۲	۲/۵		نرم افزار
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط				
وایت برد ویدئو پروژکتور ماژیک تخته پاک کن کامپیوتر P4 نرم افزار PIPEsim			۰۰:۱۵	دانش : -انواع رژیم های جریان سیال در مخازن -چگونگی افت فشار در مخزن -چگونگی انتقال نفت به خطوط لوله -جریان سیال در لوله های انتقال -معادلات سیال در لوله های انتقال نفت و گاز -مروری بر فرآیندهای انتقال نفت -چگونگی جداسازی نفت و گاز	
			۰/۵		
			۰۰:۱۵		
			۰/۵		
			۰/۵		
			۰۰:۱۵		
			۰۰:۱۵		
			۰۰:۱۵		
			۰۰:۱۵		
			۰۰:۱۵		
			۰۰:۱۵	مهارت : نصب نرم افزار PIPEsim اجرای نرم افزار PIPEsim -انتخاب نوع سیستم محاسبات در نرم افزار PIPEsim -وارد کردن اطلاعات انتقال نفت به خطوط لوله در نرم افزار - وارد کردن اطلاعات جریان سیال در لوله های انتقال در نرم افزار -انتخاب معادلات سیال در لوله های انتقال نفت و گاز در نرم افزار - انتخاب شیوه جداسازی نفت و گاز - انتخاب شیوه جداسازی گاز از نفت - انتخاب شیوه جداسازی آب از نفت	
		۰۰:۱۵			
		۰۰:۱۵			
		۰۰:۱۵			
		۰۰:۱۵			
		۰۰:۱۵			
		۰۰:۱۵			
		۰۰:۱۵			
		۰۰:۱۵			
		۰۰:۱۵			
			۰۰:۱۵		
			۰۰:۱۵	نگرش: شیوه جداسازی سیالات و تفکیک آنها	
			۰۰:۱۵		
			۰۰:۱۵		
			۰۰:۱۵	ایمنی: رعایت دقت تعیین اندازه لوله جهت جلوگیری افت فشار و آسیب به ادوات سر چاهی	
				توجهات زیست محیطی: رعایت استانداردهای API جهت جلوگیری از فوران چاه و آسیب های هیدرو کربنی	

استاندارد شغل : مدلساز هیدرولیک خطوط انتقال نفت و گاز
- برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش				عنوان توانایی: توانایی طراحی دقیق اندازه انواع لوله های انتقال با استفاده از نرم افزار		
	نظری	عملی	جمع				
	۲/۵	۲	۴/۵				
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط						
دانش : - فرآیندهای انتقال نفت - تاثیر اندازه انواع لوله های انتقال بر عملیات انتقال - چگونگی افت فشار در مخزن - چگونگی انتقال نفت به خطوط لوله - روش محاسبه جریان سیال در لوله های انتقال - اصول تعیین معادلات سیال در لوله های انتقال نفت و گاز - روش طراحی جدا کننده ها و تفکیک کننده ها	۰۰:۱۵	۰/۵	۰۰:۱۵	۰/۵	۰۰:۱۵	۰/۵	۰۰:۱۵
مهارت : - تعیین پیچیدگی محاسبات شبکه خطوط لوله - تعیین اندازه خط لوله بر اساس میزان افت فشار - تعیین اندازه خط لوله بر اساس میزان اتلاف حرارت - تعیین اندازه خط لوله بر اساس تجهیزات و لوازم نصب شده • کمپرسورها • گرمکن ها • اتصالات و... - تحلیل مشکلات انتخاب سایز نا مناسب لوله • افت دما • فشار بیشتر - افزایش ملزومات برای انتقال سیال - خوردگی بیشتر لوله - تعیین اندازه صحیح لوله های انتقال بر اساس مدلسازی دقیق سیال	۰۰:۱۵	۰۰:۱۵	۰۰:۱۵	۰۰:۱۵	۰/۵	۰۰:۱۵	۰۰:۱۵
نگرش:							
تعیین اندازه لوله های انتقال نفت و گاز							
ایمنی: رعایت دقت تعیین اندازه لوله جهت جلوگیری افت فشار و آسیب به ادوات							
سرچاهی							
توجهات زیست محیطی: رعایت استانداردهای API جهت جلوگیری از فوران چاه و آسیب های هیدرو کربنی							

استاندارد شغل : مدلساز هیدرولیک خطوط انتقال نفت و گاز

- برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش						
	نظری	عملی	جمع				
	۳	۱۷	۲۰				
عنوان توانایی:	توانایی تعیین افت فشار در طراحی خطوط انتقال نفت و گاز در جریانهای تک فاز با ابزارهای اندازه گیری						
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط						
دانش :	- روش محاسبه خواص گاز و نفت - روش محاسبه خواص سیالات در خطوط لوله مانند چگالی، فشرده‌گی سیالات، گرانشی، کشش سطحی و... - روش تعیین میعان آبی و افزایشی - روش محاسبه حلالیت آب در نفت - اصول تشکیل هیدرات - متدهای مختلف پیش بینی و محاسبه افت فشار - روش محاسبه افت انرژی در اجزای سیستم خطوط انتقال						
وایت برد ویدئو پروژکتور ماژیک تخته پاک کن کامپیوتر P4 نرم افزار PIPESim یک سیستم لوله انتقال در مقیاس کوچک در آزمایشگاه	۰/۵	۰/۵	۰۰:۱۵	۰/۵	۰۰:۱۵	۰/۵	۰/۵
مهارت :	- خواندن افت فشار در اجزای یک سیستم لوله انتقال در مقیاس کوچک در آزمایشگاه - خواندن افت انرژی ناشی از اجزای یک سیستم لوله انتقال مانند زانویی شیر، لوله: • خواندن تغییرات دبی جریان • افت فشار در لوله مستقیم - محاسبه خواص سیال جریانهای تک فاز با ابزارهای اندازه گیری وتأثیر آن بر افت فشار : • چگالی • فشرده‌گی • گرانشی • کشش سطحی • غلظت نمک • نقطه جوش • نقطه شبنم - تعیین افت فشار در طراحی خطوط انتقال نفت و گاز در جریانهای تک فاز با استفاده از ابزارها : • استفاده از مانومترها • مانومتر معمولی						
مانومتر معمولی مانومتر مورب مانومتر دیجیتال مانومتر دارای حسگر دریچه کشویی صفحه خاص ونچوری متر کنترل فشار اوریفیس روتا متر جت آب	۱	۱	۵	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰

				• مانومتر مورب • مانومتر دیجیتال • مانومتر دارای حسگر • دریچه کشویی • صفحه خاص • ونچوری متر • اوریفیس • روتا متر • جت آب
	نگرش: استفاده از ابزارهای آزمایشگاهی جهت تعیین افت فشار جریان تک فاز			
	ایمنی: رعایت دقت محاسبات فشار جهت جلوگیری از فشار و آسیب به ادوات سر چاهی			
	توجهات زیست محیطی: رعایت استانداردهای API جهت جلوگیری از فوران چاه و آسیب های هیدرو کربنی			

استاندارد شغل : مدلساز هیدرولیک خطوط انتقال نفت و گاز
- برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان توانایی: توانایی محاسبه افت فشار در طراحی خطوط انتقال نفت و گاز در جریانهای تک فاز با استفاده از نرم افزار
	نظری	عملی	جمع	
	۲/۵	۲	۴/۵	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
وایت برد ویدئو پروژکتور ماژیک تخته پاک کن کامپیوتر P4 نرم افزار PIPEsim			۰/۵ ۰/۵ ۱/۵	دانش : - روش محاسبه افت فشار - تاثیر تغییرات پس فشار بر روی جریان - سوابق و تاریخچه محاسبات نرم افزاری افت فشار در خطوط لوله در جریانهای تک فاز : • جریان یکنواخت • جریان پایدار • جریان ناپایدار • جریان پایدار و یکنواخت • جریان پایدار و غیر یکنواخت • جریان نا پایدار و غیر یکنواخت
		۰۰:۱۵ ۰۰:۱۵ ۰۰:۱۵ ۰۰:۱۵ ۰۰:۱۵ ۰۰:۱۵ ۰۰:۱۵		مهارت : - محاسبه تغییرات فشار در شرایط مختلف در نازلها با استفاده از نرم افزار - محاسبه افت فشار در اجزای یک سیستم لوله انتقال - محاسبه افت انرژی ناشی از اجزای یک سیستم لوله انتقال مانند زانویی شیر، لوله و... - محاسبه دبی جریان در اثر برخورد سیال با اتصالات چون شیر، زانویی و... - محاسبه افت فشار در لوله مستقیم با استفاده از نرم افزار - محاسبه تاثیر عوامل مختلف بر افت فشار با استفاده از نرم افزار: • چگالی • فشردگی • گرانش • نقطه شبنم - تعیین افت فشار در طراحی خطوط انتقال نفت و گاز در جریانهای تک فاز با استفاده از نرم افزار - محاسبه افت انرژی در اثر اصطکاک در لوله ها با استفاده از نرم افزار

استاندارد شغل : مدلساز هیدرولیک خطوط انتقال نفت و گاز
- برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان توانایی: توانایی محاسبه افت فشار در طراحی خطوط انتقال نفت و گاز در جریانهای تک فاز با استفاده از نرم افزار
	جمع	عملی	نظری	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی				دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط
				نگرش: استفاده از نرم افزار جهت تعیین افت فشار جریان تک فاز
				ایمنی: رعایت دقت محاسبات فشار جهت جلوگیری از فشار و آسیب به ادوات سرچاهی
				توجهات زیست محیطی: رعایت استانداردهای API جهت جلوگیری از فوران چاه و آسیب های هیدروکربنی

استاندارد شغل : مدلساز هیدرولیک خطوط انتقال نفت و گاز

- برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان توانایی: توانایی محاسبه افت دما در طراحی خطوط انتقال نفت و گاز با استفاده از نرم افزار
	نظری	عملی	جمع	
	۴	۲/۵	۶/۵	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
وایت برد ویدئو پروژکتور ماژیک تخته پاک کن کامپیوتر P4 نرم افزار PIPESim			۰/۵	دانش : -روش محاسبه افت دما در طراحی خطوط لوله انتقال -تاریخچه شبیه سازی افت دما در طراحی خطوط لوله انتقال -چگونگی تشکیل هیدرات گازی -روش محاسبه افت دما و اثر انبساط ناگهانی -روش محاسبه افت دما و اثر انقباض ناگهانی -اصول تعیین دمای نرمال سیالات جهت خطوط لوله انتقال
			۰/۵	
			۰/۵	
			۰/۵	
			۱	
		۱		
			۰/۵	مهارت : -تنظیم جزئیات مختلف دما برای خطوط لوله - محاسبه جزئیات مختلف دما برای خطوط لوله در زمینهای هموار - محاسبه جزئیات مختلف دما برای خطوط لوله در زمینهای ناهموار - محاسبه جزئیات مختلف دما برای خطوط لوله در خشکی - محاسبه جزئیات مختلف دما برای خطوط لوله در دریا -اثرات تجهیزات : • گرمکن بر محاسبات دما در خطوط لوله • خنک کن بر محاسبات دما در خطوط لوله • رگلا تورها بر محاسبات دما در خطوط لوله
		۰/۵		
		۰/۵		
		۰/۵		
		۰۰:۱۵		
		۰۰:۱۵		
		۰/۵		
	نگرش:			استفاده از نرم افزار جهت تعیین افت دما در لوله ایمنی: رعایت دقت محاسبات فشار جهت جلوگیری افت فشار و آسیب به ادوات سر چاهی
	توجهات زیست محیطی: رعایت استانداردهای API جهت جلوگیری از فوران چاه و آسیب های هیدرو کربنی			

استاندارد شغل : مدلساز هیدرولیک خطوط انتقال نفت و گاز
- برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان توانایی: توانایی تعیین افت فشار در طراحی خطوط انتقال نفت و گاز در جریانهای چند فازی با ابزارهای اندازه گیری	
	نظری	عملی	جمع		
	۲/۵	۸	۱۰/۵		
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط				
وایت برد ویدئو پروژکتور ماژیک تخته پاک کن یک سیستم لوله انتقال در مقیاس کوچک در آزمایشگاه مانومتر معمولی مانومتر مورب مانومتر دیجیتال مانومتر دارای حسگر			۲/۵	دانش : - روش های محاسبه افت فشار در طراحی خطوط انتقال نفت و گاز در جریانهای چند فازی • محاسبات مکرر برای رسیدن به یک شرط در ابتدای لوله • محاسبات مکرر برای رسیدن به یک شرط دیگر در انتهای لوله • محاسبه افت فشار بالادست و دمای پایین دست • محاسبه افت فشار پایین دست و دمای بالادست • محاسبه افت فشار بالادست و دمای پایین دست بر مبنای محاسبه افت فشار پایین دست و دمای بالادست	
دریچه کشویی صفحه خاص ونچوری متر کنترل فشار اوریفیس روتا متر جت آب		۱	۱	۳	مهارت : -خواندن افت فشار در اجزای یک سیستم لوله انتقال در مقیاس کوچک در آزمایشگاه در جریانهای چند فازی -خواندن افت انرژی ناشی از اجزای یک سیستم لوله انتقال مانند زانویی شیر، لوله و... در جریانهای چند فازی -افت فشار در لوله مستقیم با جریانهای چند فازی -محاسبه خواص سیالهای چند فاز با ابزارهای اندازه گیری و تاثیر آن بر افت فشار • تعادل مایع و بخار • تبخیر آبی و کاهشی • میعان آبی و کاهشی • نسبت گاز به نفت • حلالیت آب در نفت • چگالی • فشردگی، آب نفت و گاز • گرانشی، آب نفت و گاز • کشش سطحی، آب نفت و گاز • غلظت نمک، آب نفت و گاز

		۲	• نقطه جوش، آب نفت و گاز • نقطه شبنم، آب نفت و گاز -تعیین افت فشار در طراحی خطوط انتقال نفت و گاز در جریانهای چند فازي با استفاده از ابزارهای: • استفاده از مانومترها • مانومتر معمولی • مانومتر مورب • مانومتر دیجیتال • مانومتر دارای حسگر • دریچه کشویی • صفحه خاص • ونچوری متر • اوریفیس • روتا متر • جت آب
	نگرش:		
	استفاده از ابزارها جهت تعیین افت فشار در لوله		
			ایمنی: رعایت دقت محاسبات فشار جهت جلوگیری افت فشار و آسیب به ادوات سر چاهی
	توجهات زیست محیطی: رعایت استانداردهای API جهت جلوگیری از فوران چاه و آسیب های هیدرو کربنی		

استاندارد شغل : مدلساز هیدرولیک خطوط انتقال نفت و گاز
– برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان توانایی: توانایی محاسبه افت فشار در طراحی خطوط انتقال نفت و گاز در جریانهای چند فازی با استفاده از نرم افزار
	نظری	عملی	جمع	
	۱/۵	۸	۹/۵	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
دانش : - روابط و مدل‌های محاسباتی مربوط به جریانهای افقی - روابط و مدل‌های محاسباتی مربوط به جریانهای مایل - روابط و مدل‌های محاسباتی مربوط به جریانهای عمودی - روش پیش بینی رژیم جریان - روش تعیین سهم مایع hold up - روش محاسبه افت فشار اصطکاکی			۰۰:۱۵ ۰۰:۱۵ ۰۰:۱۵ ۰۰:۱۵ ۰۰:۱۵ ۰۰:۱۵	
	مهارت : - محاسبه تغییرات افت فشار در خطوط انتقال نفت و گاز در جریانهای چند فازی و شرایط مختلف در نازلها با استفاده از نرم افزار - محاسبه افت انرژی جریانهای چند فازی ناشی از اجزای یک سیستم لوله انتقال مانند زانویی شیر، لوله و... - محاسبه دبی جریانهای چند فازی در اثر برخورد سیال با اتصالات چون شیر، زانویی و... - محاسبه افت فشار جریانهای چند فازی در لوله مستقیم با استفاده از نرم افزار محاسبه تاثیر عوامل مختلف بر افت فشار جریانهای چند فازی با استفاده از نرم افزار: • تعادل مایع و بخار • تبخیر آبی و کاهشی • میعان آبی و کاهشی • نسبت گاز به نفت • حلالیت آب در نفت • چگالی • فشردگی، آب نفت و گاز • گرانروی، آب نفت و گاز • کشش سطحی، آب نفت و گاز • غلظت نمک، آب نفت و گاز • نقطه جوش، آب نفت و گاز			۲ ۱ ۱ ۱ ۲/۵

		۰۰:۱۵	۰۰:۱۵	• -نقطه شبنم، آب نفت و گاز -تعیین افت فشار در طراحی خطوط انتقال نفت و گاز در جریانهای چند فاز -محاسبه افت انرژی در اثر اصطکاک در لوله ها
	نگرش: استفاده از نرم افزار جهت شبیه سازی خطوط لوله			
	ایمنی: رعایت دقت محاسبات فشار جهت جلوگیری افت فشار و آسیب به ادوات سر چاهی			
	توجهات زیست محیطی: رعایت استانداردهای API جهت جلوگیری از فوران چاه و آسیب های هیدرو کربنی			

استاندارد شغل : مدلساز هیدرولیک خطوط انتقال نفت و گاز
- برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان توانایی: توانایی محاسبات فشار از ابتدا تا انتها خط لوله با استفاده از ابزارهای اندازه گیری
	نظری	عملی	جمع	
	۲	۵/۵	۷/۵	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
دانش : -روش محاسبه تئوری و تجربی نیروهای حاصل از برخورد ضربه آب به مانع - روش محاسبات شدت جریان در ابتدا تا انتهای خطوط لوله - روش محاسبات ضریب اصطکاک در ابتدا تا انتهای خطوط لوله - روش محاسبات افت فشار در ابتدا تا انتهای خطوط لوله -بررسی قوانین موجود در قوانین اصطکاکی بر حسب نوع جریان - روش اندازه گیری افت فشار از ابتدا تا انتها خط لوله با استفاده از ابزارهای اندازه گیری	۰۰:۱۵			
مهارت : -خواندن خواص از ابتدا تا انتها خط لوله با ابزارهای اندازه گیری وتأثیر آن بر افت فشار: • ضریب اصطکاک • -سرعت سیال • قطر لوله • طول لوله • طول لوله • افت در اثر تغییر سطح مقطع • افت موضعی در زانوها • افت در شیرها -بررسی وضعیت جریان در مجاری روباز • تعادل مایع و بخار • تبخیر آبی و کاهشی • میعان آبی و کاهشی • نسبت گاز به نفت • حلالیت آب در نفت • چگالی • فشردگی، آب نفت و گاز • گرانیروی، آب نفت و گاز	۱/۵			
دانش : وایت برد ویدئو پروژکتور ماژیک تخته پاک کن یک سیستم لوله انتقال در مقیاس کوچک در آزمایشگاه مانومتر معمولی مانومتر مورب مانومتر دیجیتال مانومتر دارای حسگر دریچه کشویی صفحه خاص ونچوری متر کنترل فشار اوریفیس روتا متر جت آب		۲		

		۲	• کشش سطحی، آب نفت و گاز • غلظت نمک، آب نفت و گاز • نقطه جوش، آب نفت و گاز • نقطه شبنم، آب نفت و گاز -تعیین افت فشار در طراحی خطوط انتقال نفت و گاز از ابتدا تا انتها خط لوله با استفاده از ابزارهای : • استفاده از مانومترها • مانومتر معمولی • مانومتر مورب • مانومتر دیجیتال • مانومتر دارای حسگر
	نگرش: استفاده از ابزارهای تعیین فشار		
			ایمنی: رعایت دقت محاسبات فشار جهت جلوگیری افت فشار و آسیب به ادوات سر چاهی
	توجهات زیست محیطی: رعایت استانداردهای API جهت جلوگیری از فوران چاه و آسیب های هیدرو کربنی		

استاندارد شغل : مدلساز هیدرولیک خطوط انتقال نفت و گاز
- بر گه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان توانایی: توانایی بررسی امکان افزایش ظرفیت خطوط با استفاده از نرم افزار
	نظری	عملی	جمع	
	۲	۴	۶	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
وایت برد ویدئو پروژکتور ماژیک تخته پاک کن کامپیوتر P4 نرم افزار PIPEsim			۰۰:۱۵	دانش : - اصول بنیانی افزایش ظرفیت خطوط - شرایط اقلیمی - روش ترکیب مواد - روش محاسبه میزان نفت و گاز مورد نیاز برای انتقال - روش محاسبه فشار خطوط لوله و تاثیر آن بر افزایش ظرفیت خطوط - روش محاسبه افزایش ظرفیت خطوط در اثر: • رابطه بین افت انرژی و سرعت سیال • ضریب افت فشار با انرژی جنبشی
			۰۰:۱۵	
			۰۰:۱۵	
			۰۰:۱۵	
			۰/۵	
		۰/۵		
		۰/۵		مهارت : - افزایش ظرفیت خطوط - افت انرژی نسبت به شعاع انحنا و قطر یک خم - افزایش ظرفیت خطوط در اثر افت فشار و ضریب اصطکاک در جریان آشفته در خطوط لوله - پیش بینی افزایش ظرفیت خطوط با استفاده از تست تعیین نیروی وارده از جت بر موانع ساکن - افزایش ظرفیت خطوط موجود بر مبنای تاثیرات ترکیبات مواد - افزایش ظرفیت خطوط بر مبنای تاثیرات خطوط لوله موجود - افزایش ظرفیت خطوط موجود بر مبنای شرایط اقلیمی
		۰/۵		
		۰/۵		
		۰/۵		
		۰/۵		
	نگرش: تحلیل و افزایش ظرفیت خطوط لوله انتقال نفت و گاز			
	ایمنی: رعایت دقت محاسبات جهت جلوگیری از افت فشار و آسیب به ادوات سر چاهی			
	توجهات زیست محیطی: رعایت استانداردهای جلوگیری از فوران چاه و آسیب های نفتی			

استاندارد شغل : مدلساز هیدرولیک خطوط انتقال نفت و گاز

- برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان توانایی: توانایی مدلسازی کامل شبکه لوله انتقال نفت و گاز با استفاده از نرم افزار
	جمع	عملی	نظری	
	۲۲/۵	۲۰	۲/۵	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
وایت برد ویدئو پروژکتور ماژیک تخته پاک کن کامپیوتر P4 نرم افزار PIPEsim			دانش - روش طراحی شبکه انتقال نفت و گاز - قوانین موجود اثر اصطکاک برحسب نوع جریان - روش محاسبه عدد رینولدز و مقایسه آن با مقادیر بحرانی جهت تشخیص نوع جریان - روش محاسبه معادله هیگن بویزلی جهت محاسبه hf در جریان آرام، معشوش، پایدار و.... - روش محاسبه معادله دارسی- ویسباخ جهت محاسبه hf - افت فشار تاشی از اصطکاک در جریانهای مختلف در طول یک شبکه - روش تعیین حساسیت جهت تصمیم گیری در مورد وابستگی رفتار سیستم به هر پارامتر	۰/۵ ۰۰:۱۵ ۰۰:۱۵ ۰۰:۱۵ ۰۰:۱۵ ۰/۵ ۰/۵
		مهارت : -محاسبه دقیق و تفصیلی جریان در شبکه -ورود به نرم افزار PIPEsim • کار با منوی single branch profile • کار با منوی surface and facilities model • کار با منوی set up • کار با زیر منوی select source • کار با زیر منوی pipes • کار با زیر منوی equip.type • کار با زیر منوی selected objs • کار با منوی preferences • کار با منوی operation • کار با زیر منوی nodal analysis • کار با منوی tools • کار با منوی design - محاسبه جزئیات مختلف پروفیل دما و فشار برای خطوط لوله در زمینهای هموار - محاسبه جزئیات مختلف پروفیل دما و فشار برای خطوط لوله در	۰/۵ ۳ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵	

		۳	زمینهای ناهموار - محاسبه جزئیات مختلف پروفیل دما و فشار برای خطوط لوله در خشکی -محاسبه فشار در شبکه از ابتدای خط به انتها و بالعکس: • مدلسازی اثرات تجهیزات داخل خط • مدلسازی اثرات ایستگاههای تقویت گاز • مدلسازی اثرات تلمبه خانه ها • مدلسازی اثرات گرمکن ها • مدلسازی اثرات خنک کن ها • مدلسازی اثرات رگلاتورها • مدلسازی اثرات اتصالات شامل شیر آلات و زانویی ها -اجرای تجزیه و تحلیل های ویژه در شبکه شامل: • پیش بینی لخته مایع حاصل از ارسال توپک Pig • پیش بینی حد سرعت برای سایش -ارزیابی حالتهای حاد لخته سازی و آثار آن در لوله های عمودی، افقی و مورب -افزایش ظرفیت خطوط موجود بر مبنای تاثیرات ترکیبات مواد در مدلسازی کامل شبکه -افزایش ظرفیت خطوط موجود بر مبنای تاثیرات خطوط لوله موجود مدلسازی کامل شبکه -افزایش ظرفیت موجود بر مبنای شرایط اقلیمی مدلسازی کامل شبکه - خطای شخصی در اندازه گیری دبی یا زمان -دریافت اطلاعات با بکارگیری : • منوی summery file • منوی output file • منوی system plot • منوی profile plot • -منوی report tool -در نظر گرفتن خطای مربوط به دستگاه - در نظر گرفتن خطای مربوط به انجام آزمایش -مدلسازی یک شبکه خطوط به تنهایی -مدلسازی یک شبکه خطوط به عنوان بخشی از تاسیسات کامل جمع آوری و فرآوری	۱	۲	۱	۲	۱	۰/۵	۲	۰/۵	۰/۵	۰/۵	۰/۵
			نگرش: تحلیل و محاسبه افت فشار شبکه لوله انتقال نفت و گاز											
			ایمینی: رعایت دقت محاسبات جهت جلوگیری افت فشار و آسیب به ادوات سر چاهی											
			توجهات زیست محیطی: رعایت استانداردهای API جهت جلوگیری از فوران چاه و آسیب های هیدرو کربنی											

استاندارد آموزشی: چاه آزمایش مخازن نفت و گاز
- برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			
	جمع	عملی	نظری	
	۱۵	۱۰	۵	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
			۵	دانش : - اصول طراحی گزارش با فرمت های استاندارد API
		۲ ۲ ۱ ۱ ۲ ۲		مهارت : تهیه گزارش اثرات تجهیزات داخل خط تهیه گزارش اثرات ایستگاههای تقویت گاز تهیه گزارش اثرات تلمبه خانه ها تهیه گزارش اثرات گرمکن ها تهیه گزارش اثرات خنک کن ها تهیه گزارش اثرات اتصالات شامل شیر آلات و زانویی ها
	نگرش: ارائه گزارش موثر و مستند کردن خروجی ها			
				ایمنی: رعایت دقت محاسبات جهت جلوگیری افت فشار و آسیب به ادوات سر چاهی
	توجهات زیست محیطی: رعایت استانداردهای API جهت جلوگیری از فوران چاه و آسیب های هیدرو کربنی			

فهرست استاندارد تجهیزات ، ابزار ، مواد و وسایل رسانه‌ای

ردیف	مشخصات فنی	تعداد	شماره
۱	مانومتر معمولی	۱	
۲	مانومتر مورب	۱	
۳	مانومتر دیجیتال	۱	
۴	مانومتر دارای حسگر	۱	
۵	دریچه کشویی	۱	
۶	صفحه خاص	۱	
۷	ونچوری متر کنترل فشار	۱	
۸	اوریفیس	۵	
۹	روتا متر	۵	
۱۰	جت آب	۵	
۱۱	ویدئو پروژکتور با قابلیت زوم	۱	
۱۲	وایت برد	۱	
۱۳	تخته پاک کن	۱	
۱۴	میز کامپیوتر	۱	
۱۵	سیستم لوله انتقال در مقیاس کوچک در آزمایشگاه	۱	
۱۶	کامپیوتر و تجهیزات جانبی با حدود مشخصات زیر : CPU 2.8 /Hard disk ۲۰۰ /RAM 1Gb	۸	
۱۷	چاپگر لیزری یا جوهر افشان با امکان چاپ کاغذ A3	۱	

توجه :

- تجهیزات برای یک کارگاه به ظرفیت ۱۵ نفر در نظر گرفته شود.
- ابزار به ازاء هر سه نفر محاسبه شود.
- مواد به ازاء یک نفر کارآموز محاسبه شود.

منابع و نرم افزارهای آموزشی

شرح	ردیف
Baker jardin, "petroleum engineering & software PIPESim2000", user guide Help	
Baker jardin, "petroleum engineering & software FPT 2000", user guide Help	
Beggs and Brill, "Two-phase flow in Pipe"	
مکانیک سیالات دو فاز در لوله ها، دکتر عباسعلی چنگلوايي، دانشگاه امیدیه ۱۳۸۵	